

METODICKÝ LIST K MZ Z ANGLICKÉHO JAZYKA Stručný úvod do typů a struktury esejí

Struktura esejí

Napsání eseje patří k základním dovednostem, které by měl ovládat každý student.

Esej je krátký text, který rozebírá či popisuje **jedno téma**. Může mít **jeden odstavec, ale také třeba víc než dvacet**. Esej může být o čemkoli a napsána jakýmkoli stylem. Může být zábavná i vážná, přímočará i symbolická. Může vyjadřovat osobní názor, anebo jen podávat informace. Může být podána z jakékoli perspektivy, ale obvykle bývá napsaná v první osobě (*já*) nebo ve třetí osobě.

Eseje mohou mít různé záměry, ale základní struktura je vždy stejná. Esej by měla mít úvod, stat a závěr. Také by jí neměl chybět vhodný nadpis.

Nadpis

Vymyslet nadpis nebývá vždy snadné. Tady je pár rad:

- **Vztáhněte nadpis k tématu** – Čtenář by měl z nadpisu poznat, o čem esej bude. Pokud ovšem zvolíte „snadné“ řešení, například název knížky anebo slova přímo ze zadání, eseji to na hodnotě nepřidá.
- **Zaujměte čtenáře** – Nadpis by měl čtenáře vtáhnout do eseje, probudit v něm zájem a vyvolat otázku. Zároveň by měl být jasný a stručný.
- **Odložte výběr nadpisu na později** – Často bývá mnohem snazší vymyslet eseji nadpis, až když ji máte celou napsanou. Nadpisy nezájímka vycházejí z obrátů použitých přímo v eseji.
- **Zapomeňte na gramatiku** – Všechna důležitá slova v nadpisu se píšou s velkým písmenem. Nadpis nemusí tvořit úplnou větu.

Úvod

Úvod eseje slouží dvěma základními cílům: sdělit čtenářům, o čem bude esej pojednávat, a zaujmout je, přimět je, aby se do ní začali. V úvodním odstavci by měl autor sdělit svůj záměr a nastínit pozadí problematiky. Měl by stanovit tezi (stručně objasnit, o čem se chystá psát). V poslední větě by si měl připravit půdu pro to, aby na úvod hladce navázal prvním odstavcem stati. Úvod a závěr by se měly shodovat, ale neměly by se opakovat.

Pisatelé se často dopouštějí té chyby, že do úvodu zahrnou příliš mnoho informací. Klíč je přitom v jednoduchosti. Je třeba čtenáři jen sdělit, co se bude probírat dál. Tady je pár rad:

Vyjádrete tezi – To je nejjednodušší způsob, jak ozřejmit, čím se esej bude zabývat. Vyjádrete tezi a pokračujte přehledem hlavních bodů, kterými svou tezi podpoříte.

Položte otázku – Tezi můžete prezentovat také tím, že položíte otázku; otázky vzbuzují zájem čtenářů. Oblíbený formát eseje je typ „otázka – odpověď“, kde pisatel svou tezi uvede otázkou „ano/ne“ a ve stati eseje, pak tuto otázku zodpoví.

Uvedte fakta – Jasně vyjádřený, zajímavý či nečekaný fakt může ve čtenáři úspěšně vzbudit zájem. Nezapomeňte tento fakt propojit s vaší tezí.

Využijte citát – Dobře známý nebo zajímavý citát, který se nějak vztahuje k vaší tezi, bývá dobrým odrazovým můstkem a umožňuje čtenáři, aby se s esejí ztotožnil.

Stat'

V této části eseje se prezentuje hlavní část diskuse. Forma stati by měla odrážet záměr – pokud například podpoříte své tvrzení třemi hlavními argumenty, bude mít nejspíš stať eseje tři části.

Počet odstavců závisí na záměru pisatele a podtématech, která si přeje zahrnout. Například esej zabývající se rozбором knížky může mít tři části – rozbor postav, rozbor zápletky, rozbor prostředí.

První odstavec: Tento odstavec by měl obsahovat nejsilnější argument, nejdůležitější příklad, nejpříhodnější ilustraci či nejzřejmější první krok. Téma odstavce by mělo být vyjádřeno v první nebo druhé větě. Toto téma by se mělo vztahovat k tezi uvedené v úvodu.

Druhý odstavec: Tento odstavec by měl obsahovat druhý nejsilnější argument, druhý nejdůležitější příklad, druhou nejpříhodnější ilustraci či zřejmé navázání na první odstavec. Téma odstavce by mělo být vyjádřeno v první nebo druhé větě. Toto téma by se mělo vztahovat k tezi uvedené v úvodu.

Třetí odstavec: Tento odstavec by měl obsahovat nejslabší argument, nejméně důležitý příklad, nejslabší ilustraci či zřejmé navázání na druhý odstavec. Téma odstavce by mělo být vyjádřeno v první nebo druhé větě. Toto téma by se mělo vztahovat k tezi uvedené v úvodu. Konec odstavce by měl uzavírat stať a signalizovat čtenáři, že to byl poslední z hlavních bodů eseje. Zároveň by měl připravit půdu pro přechod k poslednímu odstavci, závěru.

První věta každého odstavce by měla obsahovat prostředky umožňující plynulou návaznost na poslední větu odstavce předešlého. Poslední věta každého odstavce by měla obsahovat prostředky umožňující, aby na ni navázal následující odstavec stati.

Závěr

Tato část eseje by měla shrnout prezentované argumenty a zdůraznit závěry, ke kterým se ve stati dospělo. Poskytuje možnost eseje uzavřít a nechat čtenáře, aby o prezentovaných informacích dále přemýšlel. Závěr by měl být sevevědomý, posílit tezi rozvíjenou a podporovanou argumenty v eseji. Jak k němu autor přistoupí, závisí na formátu eseje. Úvod a závěr by se měly shodovat, ale neměly by se opakovat.

Typy esejí

Existuje mnoho druhů esejí. Tyto jsou nejběžnější:

Popisná esej (*descriptive essay*) poskytuje podrobnosti ohledně toho, jak něco vypadá, zní, chutná, voní či jaké pocity to vyvolává. Také může popisovat, co něco je anebo jak se něco stalo. Tato esej obvykle obsahuje množství detailů vztahujících se ke smyslovému vnímání. Může vypadat jako výčet podrobností, které podává krok za krokem, anebo může být strukturována jako příběh, aby udržela zájem čtenáře o dané téma a zápletku popisované události. Můžeme popisovat např. strom na své zahradě, návštěvu nemocnice, přípravu bramborového salátu.

Definiční esej (*definition essay*) se pokouší definovat určitý pojem. Může se snažit postihnout význam určitého slova anebo definovat abstraktní koncept. Jde o hlubší rozbor, ne o pouhou slovníkovou definici; mělo by se vysvětlit *proč* je termín definován právě takto. Můžeme definovat např. význam a důležitost lásky / rodiny / upřímnosti.

Srovnávací esej (*compare/contrast essay*) rozebírá podobnosti a rozdíly mezi dvěma věcmi, lidmi, místy koncepty apod. Může jít buď o nepředpojatý rozbor, anebo o snahu přesvědčit čtenáře o výhodách jisté věci, osoby či konceptu. Esaj se může zabývat buď obojím, podobnostmi i rozdíly, anebo se zaměřit jen na jedno z toho. V tzv. *comparison essay* se obvykle zaměřujeme na podobnosti a v tzv. *contrast essay* na rozdíly. Můžeme probírat např. podobnosti a rozdíly mezi dvěma místy, podobnosti a rozdíly mezi dvěma lidmi.

Vyprávěcí esej (*narrative essay*) vypráví příběh. Také se pro ni dá použít označení „povídka“. Bývá obvykle psána hovorovým jazykem a vypráví o nějakém osobním zážitku. Často bývá psána v první osobě. Můžeme vyprávět např. o tom, jak jsme se vypravili na ryby, o nudné návštěvě obchodu, o situaci, kdy jsme se ocitli v ohrožení života.

Argumentativní esej (*argumentative essay*) se snaží čtenáře přesvědčit o pisatelově názoru. Pisatel může psát vážným i zábavným tónem, ale vždycky se pokouší čtenáře přesvědčit o opodstatněnosti svého názoru. Můžeme přesvědčovat čtenáře např., že by měl používat veřejnou dopravu namísto automobilu, že kočky jsou lepší než psi.

Příčinná/důsledková esej (*cause/effect essay*) vysvětluje, proč anebo jak se něco stalo a jaké jsou důsledky této události. Esaj může buď rozebírat příčiny i důsledky, anebo se zaměřit jen na jedno z toho. Příčinná esej (*cause essay*) se obvykle zaměřuje na důvody, proč se něco stalo. *Důsledková esej* (*effect essay*) se zabývá tím, co následovalo po určité události či okolnostech. Může vysvětlovat např. proč dochází k sopečným erupcím a co se děje po nich.

K dalším typům esejí patří např. procesuální esej či kritická esej.

ÚKOL 1

Přečtěte si následující úryvek.

"The fire caused many terrible things to happen; it destroyed homes and forests and polluted the atmosphere."

Úryvek poukazuje na:

- A) Příčinnou esej
- B) Důsledkovou esej
- C) Argumentační esej

Správná odpověď: B

ÚKOL 2

Představte si, že jste dostali za úkol napsat argumentační esej. Máte v ní přesvědčit čtenáře, že domácí mazlíček X je lepší než domácí mazlíček Y. Nadpis může znít např. "Cats are Better Than Dogs" nebo "Turtles are Better Than Parrots".

- Připravte si seznam všech argumentů, které vás k danému tématu napadají. Vyberte si 1–3 argumenty, které se dají rozvést. O každém napište odstavec.